

**Verksamhetsberättelse
Höst/Vår terminen 2021-2022
Riddersborgs Förskola**

Friluftsförskolor Riddersborg ligger i Hässelby Villastad, nära skola, buss kommunikationer, affärer och naturen.

Vår förskola har 23 barn, vi jobbar både åldersindelad i grupperna Upptäckare, Utforskare och Äventyrare och åldersblandad.

Vi följer barnens utveckling, lärande och anpassar aktiviteter efter barnens individuella behov och intresse.

Förskolans gård är väl planerad för att stimulera barnens olika behov oavsett ålder. Vi förnyar med små och enkla medel vår gård kontinuerligt så att den kan ge barnens lek den bästa möjligheten även om gården är liten.

Vi jobbar alltid med tankesättet "ute och inne miljöerna ska inte konkurrera med varandra" Inne miljön erbjuder en lugnare planerad aktivitet, lunch samt vila för de äldre barnen den kalla årstiden och i ute miljön erbjuds den fria leken på ett med aktivt sätt.

På vår altan under tak erbjuder vi året om aktiviteter där barnen fritt väljer bland pussel, spel, lego, rita mm.

I vårt vindskydd på gården vilar de yngsta barnen året om, vindskyddet är också en användbar lek yta under dagen.

Vi ser även våra skogar som våra uterum. Vi går till skogen, berget eller Mälaren flera gånger i veckan för att tillsammans med barnen skapa en naturpedagogisk verksamhet där vi alltid jobbar efter **Lpfö 18**

Vi på Riddersborg har jobbat med naturpedagogiken i många år och dagligen inspirerar pedagogerna barnen till att uppleva naturen som sitt uterum och lärande rum på ett naturligt sätt.

Vår mat lagas på förskolan och vi pedagoger turas om att vara dagens kock. Maten är vällagad mestadels från grunden, varierande och mycket god. Vi följer Livsmedelsverkets riktlinjer, under året har vi haft besök ett par gånger från Livsmedelsverket både planerat besök och oanmäld kontroll. En viktig kontroll för att säkerhetsställa att vi jobbar rätt och har en bra livsmedelshållning.

Under vårterminen 2022 fick vi hjälp av storköket med matleverans två dagar i veckan pga. pedagogfrånvaro.

Vi erbjuder barnen att själva krydda maten vid bordet med enkla kryddor så att smakupplevelsen blir personlig och tilltalande för alla. Vi har även sått krasse och haft färska kryddor på varje bord som förhöjer upplevelsen vid måltiden. Under våren har vi lärt oss om ätbara växter i naturen. Plockat och ätit, både lagat och dekorerat dagens lunchsallad.

Vi har fortsatt vårt arbete med "Bonden i skolan" där vi detta år fokuserat på att samtala om maten vi äter och var vår mat kommer ifrån.

Maten vi serverar är minst 40% ekologisk, vi köper endast svenskt kött och kyckling samt MSC märkt fisk.

Ute på vår gård finns dagens meny och information om vårt kök väl synligt för alla.

På vår eldstad på gården tillagas maten ibland på vår stora Muurika.

Vi som jobbar på Riddersborg:

Annika	Bitr. rektor
Tanja	Förskollärare
Annica	Barnskötare
Nina	Barnskötare
Ellen	Barnskötare

Vi pedagoger har möten kvällstid då vi planerar verksamheten tillsammans, lyfter och diskuterar olika händelser och delar varandra information från möten, utbildningar mm.

Under detta läsår har vi haft ett utvecklingsområde och utbildat oss i ämnet ”**språkutvecklande arbetssätt**” tillsammans med **Gothia Kompetens**. Med föreläsningar, litteratur, arbetsuppgifter och gemensamma sammanställningar av arbetet. Ett mycket givande och intressant lärande som vi kunnat använda i vår barngrupp på ett enkelt sätt.

Vi har även gått föreläsningar från Friendly där vi lärt oss mer om barnens känslor, uttryck och behov då vi haft en barngrupp med många individuella behov och bemötande. Här har vi även haft vår specialpedagog Tina som ett bollplank.

På våra utvecklingsdagar under läsåret arbetade vi med Gothia Kompetens - språkutveckling samt vår **Plan mot diskriminering och kränkande särbehandling**.

Vi har i slutet på läsåret gått HLR utbildning med Civilförsvaret Yvonne Ahntoft.

Arbetet med språk och språklärdje har vi även haft som tema på våra morgonsamlingar. Med rim och ramsor, ljuda och sånger mm. Vi har även lyft boken och lässtillandets betydelse i verksamheten. Vi har haft högläsning som en aktivitet både på förskolan och i skogen under läsåret. Valt böcker med omsorg och som pedagog varit mer förberedd i innehåll och bokval.

Vi har även under de äldre barnens läsvila efter lunchen haft språkstund med sagopåsar, funderingar, gåtor, ritarsagor och samtal.

Vi vill tillsammans med barn och **vårdnadshavare** skapa en förskola där alla känner sig välkomna, trygga och delaktiga i verksamheten.

Vi pedagoger skapar korta dagliga möten med alla vårdnadshavare vid hämtning och lämning, utvecklingssamtal både digitalt, och på plats på förskolan information veckovis om mat, veckans arbete via Förskoleappen.

Via Föskolenappen dokumenteras verksamhetens pedagogiska arbete, pedagogisk dokumentation individuellt för varje barn samt gruppvis.

Föräldramötet bjöd vi in till båda på plats och digitalt vilket gjorde att vi nådde ut till flera vårdnadshavare med vår information om vårt arbete och undervisning med barnen.

Vi har haft två **samverkansmöten** även här både digitalt och på plats där de valda föräldrarna var med och planerade den kommande klädbytdagen samt att hjälpa oss på förskolan att få hög svarsfrekvens på kommunens föräldrar enkät. En viktig länk mellan vårdnadshavarna och förskolan.

I slutet av läsåret bjöd vi in höstens nya barn och vårdnadshavare för information samt ett kort möte som en början på inskolningen.

Vi är godkänd **grönflagg** förskola och har jobbat dagligen med vårt utsatta miljömål, ”**Livsstil och hälsa**”

Våra mål har varit **välbefinnande, kost och barnens rättigheter**.

Vi har jobbat metodiskt och långsiktigt mot våra mål, reflekterat och utvärderat tillsammans med barnen.

Vi har vävt in grönflagg arbetet och mål in i vår dagliga verksamhet och barnen har lärt sig genom lek, fantasi och sökt kunskap på egen hand. Att jobba med livsstil och hälsa har varit ett viktigt arbete där vi vill ge barnen lugna, stressfria och givande dagar ute i naturen. Stilla vila, kamratskap, känslor och att bli stärkt som person.

Vi har även jobbat aktivt med **hållbar konsumtion**, med klädbytdagar, laga och återbruka våra leksaker, egenodling och skörd, skapat med naturmaterial mm.

Vi har samtalat och undervisat barnen och fått dem medvetna om vad konsumtion är samt att vara mer varsam med förskolans material och saker.

Vi har under läsåret fortsatt arbetet med att plocka skräp och visat utåt hur vi jobbar aktivt med detta. Återbrukat skapande material har fått visa i Riddersvik under en ljusmanifestation, utställning på biblioteket, samt via Facebook och Instagram. Detta har gjort barnen stolta över deras arbete och fått dem att vilja fortsätta med detta viktiga arbete. Vi har även satt upp en egen papperskorg på det ställe i Hässelby där vi plockar väldigt mycket skräp. En liten manifestation från barnens håll mot nedskräpning.

I vårt **arbete med Plan för diskriminering och kränkande särbehandling** har vi arbetat konkret och kontinuerligt med trygghet, gemenskap och allas lika värde. Vi lyssnar på barnens funderingar och frågor och lyfter dessa på ett pedagogiskt sätt ofta tillsammans med våra dockor Veda & Barke.

Detta har gått hand i hand med vårt grönflagg arbete då vi jobbat under läsåret med att stärka barnen som individer, få dem att känna sig sedda och hörda på samt att våga. Vi har lyft den positiva och starka sidan hos varje barn vilket har gett dem starkare självkänsla. Vi kan nu i slutet av läsåret se en otrolig utveckling hos många barn där dom vågar klä ut sig, dansa, vara aktiva i de gemensamma lekarna samt sjunga och prata i grupp.

Vi på Friluftets Förskolor har valt att arbeta tydligt med barns integritet och vi har också valt att sätta oss på kartan i projektet "**Förskolebrevet.se**"

Vi på Riddersborg har under läsåret arbetat kontinuerligt med våra olika känslor. Tillsammans med Veda & Barke har vi samtalat, visat, läst och dramatiserat om våra känslor och händelser. Här har vi också köpt in dockor med känslor från Friendly. Lyft de olika känslor som dockan har och haft många bra samtal med barnen.

Viktig kunskap att samtala om tillsammans med barnen i alla åldrar, att lära sig tidigt att alla känslor är viktiga, empati, bestämma över sin egen kropp, samtycke och vad känns bra eller inte är mycket viktig kunskap att bära med sig genom livet.

Barnen är med i samtalen och delar med sig av många kloka tankar och konkreta förslag. Vi samtalar med barnen direkt när olika situationer och känslor dyker upp, barnen reflekterar och är med i samtalen.

Vi har under läsåret på ett enkelt och tydligt sätt lyft vår svenska **kultur och tradition** och lärt oss tillsammans varför vi firar de lika högtiderna.

Vi har även uppmärksammat barnens olika kulturer och lyft de olika nationaldagarna, hur man firar jul, nyår och andra stora dagar i hemspråksländerna. Detta har varit viktigt för att barnen ska känna sig stolta över sin bakgrund och historia.

Vi har dansat kurdisk dans, putsat och ställt ut skor i väntan på Sank Nikolaus, lärt oss säga god morgon på olika språk, ritat den tjeckiska flaggan och uppmärksammat matkulturveckan. På Lucia filmade vi vårt traditionella luciåtåg och skapade en stämningsfull film som sedan skickades till vårdnadshavarna.

Under midsommarveckan hade vi tillsammans med alla familjen en stor midsommarfest. Med historik, dans, sång, lekar och hemmagjord rabarberkaka.

Vi har som uppdrag i förskolan att öka barnens förståelse och möjlighet att möta den digitala vardagen. Under detta läsår har vi jobbat kontinuerligt med **digitalisering** på ett naturligt sätt i vår naturpedagogik.

Vi har med Emojis skapat sagor och meningar, använt de digitala orden så som bugg, kommando och spam i det dagliga språket, jobbat konkret med kommandon där barnen gett kommandon till varandra för att bygga och rita saker. Flera av barnen har själva fått ansvara för lpaden och tagit bilder under dagens arbete i skogen. Vi har hittat kunskap i vårt lärande genom att använda QR koder.

UPPTÄCKARNA

Ett härligt gäng på fem nya Upptäckare i ettårsåldern började denna höst med en riktigt blöt vecka. Några av Upptäckarna hade premiär på både strumpor och skor, förutom att börja förskola. Det blev en tuff start men de kom alla in med glatt humör och gick sedan hem lika glada efter första veckan.

Som start började vi lite försiktigt för att känna in vilka barnen är och var intresse och behov låg. Här tog vi hjälp av **Veda och Barke** en viktig länk mellan barn och oss pedagoger. Inskolningarna gick ganska smidigt tycker vi, även om sjukdomar avlöste varandra i början. Men vi började ändå att gå till skogen, och de fick öva att gå bredvid vagnen och hålla i snöre, och inte gå ifrån gruppen.

Senare fick de också på sig sina ryggsäckar då vi gick iväg på heldagar. I skogen fick barnen verkligen öva på sin **motoriska förmåga** då vi klättrade upp för branter eller tog oss över stenar och stockar. När de ramlade hittade de mycket spännande att se och pilla med tex, barr, myror, bär mm. Vi pedagoger lade oss ned och så upptäckte vi tillsammans.

Vi skapade av naturen med bla, blåbär, och andra naturmaterial som lockade till egen **kreativitet och fantasi**. Detta gjorde vi både på förskolan och i naturen. Vi har pratat om färger och letat efter dem i naturen, och vi har skapat med naturmaterial så som pinnar, kottar, stenar och växter.

Varje Upptäckardag en påse med djur som vi hälsade på och sjöng om för att skapa rutin och trygghet. Vi ser varandra under denna lilla samlingsstund och förutom sånger så berättar vi vad alla heter och lär oss att VI är en grupp. Detta bidrar till Upptäckarnas **identitetsutveckling** och skapar ett **socialt samspel** som vi behöver för att fungera som individer och grupp. Senare utökades stunderna med sagor (med och utan rekvisita) tex Bockarna Bruse, samt rörelser och ramsor som främjar **språkutvecklingen**. Det har också varit lärorikt att vara med de större barnen på förskolan, då vi varit med i organiserad lek, hinderbana och fotboll.

Upptäckarna har ätit ute i naturen flera gånger i veckan och sovit där eller på vägen tillbaka till förskolan.

Upptäckarna har även jobbat vid Mälaren med flytvästar på och upplevt och studerat livet kring vattnet, vilket var en del av vår **naturkunskaps undervisning** förutom då vi är i skogen. När vi ser djuren i vår omgivning har vi alltid en sång att ta fram och avslutar sedan med någon fakta om djuret. Vi tar även hjälp av våran Ipad i jakt på fakta. Upptäckarna får vara med då vi söker och de får prova vara med och fotografera (**teknik**)

Tillsammans då vi lämnar vår förskola hittar vi mycket i vår närmiljö, det har tagit lång tid att ta sig fram. Målet under hösten har varit att uppleva och lära där vi är och har behov av samt att lära känna varandra, oss själva, samt Veda och Barke. Vi har stannat upp och tagit oss den tid barnen behöver på våra utflykter. Detta har gett oss tid att ge barnen ord på saker de ser, vilket hjälper till i språkutvecklingen.

När vi läser sagor eller hittar spännande föremål undervisar vi i **matematik**, då vi ser en liten nyckelpiga med prickar eller hittar flera stenar eller i sagan; 3 bockar Bruse mm

När det börjar bli kallt ute och vintern kom fick vi tänka annorlunda. Dagarna i skogen blev kortare och vi gick in tidigare vissa dagar på förskolan för att undervisa innan lunchen. Då fanns det tid för alla att öva på avklädning och upphängning. Några dagar går vi även in för att skapa något och träna vår finmotorik vilket är svårt med vantar på ute i kylan. I början av vintern var de något skeptiska till skapandet men nu efter lite övning har de verkligen hittat glädjen i att få använda **fantasin och kreativitet**. Efteråt får vi mera tid inomhus utan tjocka kläder så att rörelserna i **motoriken** får utvecklas. Upptäckarna får röra sig till musik och vi vilar till musik samtidigt som de får prova på att få massage, några vill även prova att ge massage till kompisarna. Att må bra är ett av våra mål i **grön flagg** detta år (livsstil och hälsa).

Sagorna och sångerna vi hade i skogen fortsätter vi även med under vintersäsongen vilket stärker vår **språkträning** vilket även är ett arbete vi pedagoger undervisas i just nu.

Vi pedagoger utbildas i barnens språkutveckling och att möta dem där de är och följa dem i deras utveckling och kunskapsnivå via Gothia kompetens.

Under december månad sjunger vi julsånger och blinka lilla stjärna är mycket populär. Sång och rörelser är något upptäckarna tycker om ....

Vi samtalar om Veda och Barke och vad de tänker klä ut sig till på Lucia....

Att komma utklädd på Lucia morgonen känns spännande och främmande. Men vi möter upp alla barn vid grinden så att de känner sig välkomna för att sedan samlas vid elden på gården. Vi sjunger de välkända sångerna barnen känner igen och vårdnadshavarna får följa vår verksamhet via förskoleappen.

Januari månad och många av djuren vi jobbat med sover just nu. Vi samtalar och repeterar vår kunskap om skogens djur som vi sagt sov gott till i höstas.

Pulka skidor, snögubbar och skapande i snön fyller våra dagar under januari och februari.

Ekorren i vårt närområde är mycket nyfikna och syns dagligen både på förskolan och i Brunnsparken bredvid förskolan. Vi lär oss mer om ekorren och ger den mat vi Upptäckare själva gjort av kokosfett och nötter. Vi hälsar nästan dagligen på ekorren och vi ser att det tycker om vår mat.

Vi hittar kottar ekorren ätit på och samlar till skapande projekt.

Under tidig vår hittar vi årets första Tussilago, dags för oss att skapa. Våra kottar vi plockat under vintern från ekorren doppar vi i gul färg vilken ger oss egna små tussilagoblommor.

Vi väcker våra sovande djur ett efter ett ju längre in i våren vi kommer. Hej säger vi till myran i myrstacken, spindeln i nätet, nyckelpigan i solen, snigeln i sitt skal, björnen som är hungrig på allt som finns att äta just nu och fjärilen som flyger med sina vackra färger runt om kring oss.

Tillsammans med Utforskarna jobbar vi nu mer intensivt med fjärilen. Vi forskar och lär oss om deras utveckling från fjäril, ägg, larv och puppa. Alla Upptäckarna är mycket nyfikna och vetgiriga och på ett lekfullt sätt lär vi oss mycket.

Vi leker varje vecka gemensamma lekar med alla andra barn på förskolan och Upptäckarna lär sig mycket genom att titta, studera och härma de äldre barnen. Många lekar som känns ganska avancerade är nu ett roligt, spännande, naturligt och lekfullt sätt att jobba med **social kompetens** samt turtagning och språkträning.

Vi avslutar terminen med att jobba med myran. Ett spännande djur med otroligt mycket kompetens och kunskap vi vill ta del av. Vi jobbar även med att myran är ofarlig och att vi som Upptäckare är större och starkare och behöver inte vara rädd för skogens minsta djur...

UTFORSKARNA

Vi börjar hösten med en ny större grupp. Förra årets Upptäckare har blivit Utforskare och vi har även fått en ny kompis. Vi vill skapa en trygg och stark Utforskar grupp och planerar vår dagliga verksamhet med tydliga rutiner och aktiviteter.

Under terminens start leker vi gemensamma organiserade lekar för att få ihop gruppen och skapa en "Vi-känsla". Vi leker lekar som gruppen redan kan och känner igen. Vi tränar på turordning och att allas roll i leken är lika viktig. Vi upprepar lekarna vid flera tillfällen och skapar ett igenkännande för gruppen. Barnen känner igen och blir för varje gång tryggare i sig själva och vågar ta mer plats.

Socialt samspel

Vi använder Veda och Barke som hjälpmedel i leken och de blir snabbt en trygghet för barnen i aktiviteterna och i deras vardag.

Sagor, berättelser och sånger är en stor del i vår undervisning med Utforskarna. Vi läser sagor som barnen känner igen, vi repeterar och introducerar nya. I vårt lärande i skogen använder vi oss av barn boken i kunskaps ökande syfte på ett enkelt och lekfullt sätt. Till sagorna använder vi oss ofta av rekvisita i form av en sagopåse, både för att fånga gruppens intresse, men även för att stimulera och utveckla deras **språkutveckling och identitet**. Barnen känner igen, lär sig sagan och kan/vågar tillslut berätta den själv eller med stöd.

Vi går nu till en ny skog, lite större och lite längre bort. Här utforskar och upptäcker vi tillsammans. Utforskarna lär sig om Allemansrätten och om att vara försiktig med vår skog. Vad får vi göra och vad får vi inte göra? **Naturkunskap**

I skogen hittar Utforskarna svampar! De fångar deras intresse och barnen vill lära sig mera. Vi börjar leta mer svampar och vi hittar massor. Olika former, färger och storlekar. Vi lär oss deras namn och vilka vi får plocka och vilka vi inte får plocka. Vi använder våra sinnen, vi luktar, känner och smakar på svampen! **Barns inflytande**

Under hösten så följer vi även förändringen i skogen. Sången om Gubben Höst, textens innehåll, inspirerar oss att se oss omkring i naturen. "Björken blir gul" och "Svampar på parad". Varför då, varför blir det så? Vad händer med naturen på hösten? Vi lär oss om olika färger. Vilka färger kan vi hitta i skogen? Vi följer utvecklingen och använder oss av skogens resurser i vårt lärande och skapande. Vi målar med äpplen och bygger med bär med olika metoder. Vi skapar gubbar av pinnar och med löven som fallit ner från träden både målar och torkar vi inför julens pyssel. **Kreativitet/ fantasi**

Under terminen har vi delat upp Utforskarna i mindre ålders anpassade grupper, när vi undersöker skogen närmare. Vi tittar under stenar och stubbar och på träden. Vi hittar spindlar, gråsuggor och maskar. Vi återsamlas och berättar för varandra om våra fynd. Vi pratar om masken och barnen blir så nyfikna och vill lära sig mer.

Så vi fördjupar oss i masken! Med hjälp av sagan om Nalle Bruno så lär vi känna Daggmasken Lubbe och blir välkomna in i hans äventyr. Vi skapar lärostunder som inspireras från sagan, vi letar maskhål och maskbajs och lär oss att det blir jord! Efter några veckor är det dax att bädda ner masken inför vintern, sov så gott under marken!

Tillsammans med Plupp och den magiska trumman möter vi sen Skogens Konung. Även nu använder vi sagan som inspiration och ett samspel med sagans berättelse med kunskap, vägleder oss i lärandet. Hur stor är älgen egentligen? Vi mäter och jämför. Hur stor är jag? Vad äter älgen, vad äter jag? Tycker vi om samma mat? Hur ser älgens spår ut eller bajset? Barnen får sen innan jul, skapa varsin älg i trolldeg och naturmaterial, som de stolt bär hem från förskolan.

Vi fortsätter under terminen att leka organiserade lekar med Utforskarna. Det är en uppskattad aktivitet och barnen tränar sig i sitt **sociala samspel**. De har utvecklats mycket som individer och som grupp och de har väldigt roligt! Vi utmanar dem även i nya lekar, lite svårare som kräver mer uppmärksamhet och koncentration.

Vi har under hösten uppmuntrat barnen i att klara sin påklädning/avklädning själva. Det är en utmaning, med det ger en härlig känsla för barnen när de lyckas. **Identitet**

Vi går med flytväst och utforskar Mälaren. Hur ser den ut på vintern? Är vattnet kvar eller har det frusit till is? Är vattnet kallt? Vi mäter isens tjocklek och temperatur och alla får känna på vattnet med händerna. **Matematik**

Vilka djur kan vi se vid Mälaren? Änderna och svanarna simmar efter oss när vi går längst bryggan och vi matar dem på vägen.

I december så kommer det äntligen snö och vi passar på att planera vår verksamhet efter den. Vi åker mycket pulka och madrass. Vi rullar snögubbar och vi experimenterar med snön. Vi fryser olika material och kylan bestämmer hur experimentet blir och vi funderar på och resonerar om varför det blir som det blir. **Naturkunskap och teknik**

Med sagan om Egon och räven, går vi till Riddersvik för att titta på rävens bo. Vi hittar hål i marken men de flesta har vuxit ihop. Utforskarna blir nyfikna på mer! Vad heter rävens bo? Lya... Vi fortsätter läsa om Egon. Hur låten räven? Vad äter den? Hur stor är den? Vi gömmer rävar i skogen och går ut och letar, vi hittar lika och parar ihop. Vi gömmer oss själva för att inte den stora räven skall hitta oss! Det är så spännande, lite läskigt, men med en glad känsla i kroppen!

Vi har på våra morgonsamlingar fokuserat på våra olika känslor som vi har i vår kropp. Vi samtalar, delar med oss och lyssnar på varandra. Vi använder *Veda&Barke* för att beskriva olika situationer, påhittade, men även från vår verksamhet.

Vi välkomnar våren och följer förändringen i naturen. Vi väljer ut en plats i vårt Gröna rum där vi återkommer för att se skogen förändras på nära håll. Vad ser vi nu? Knoppar som är röda, pinnar, torra löv - för att senare se det gröna bladet, blommor och små insekter. Utforskarna är mycket intresserade av pinnar och vi visar dem flera användningsområden. Vi skriver bokstäver, gör former, bygger, fiskar och mäter.

Vårens saga och fokusering är Tummen hittar en vän! Vi läser och berättar med rekvisita. Vi skapar undervisningstillfällen - larvens ekologiska samspel, leker lekar, hänger som puppor i ett träd och skapar. Vi plockar nässlor, lagar nässelsoppa och gör egna skorpor. På vår gård så sår vi olika sorters blommor för att locka hit mer fjärilar. **Grön flagg**

Vid Mälaren så lär vi oss om vattnets kretslopp. Sagan om Lilla Våt beskriver resan på ett pedagogiskt sätt. Vi experimenterar också och visar förloppet tydligt för barnen. När vi jobbar vid vattnet så lägger vi även stort fokus vid våra upplevelser. Vi vill förmedla känslan och att barnen skall använda sina sinnen. **Hälsa och livsstil**

Vi promenerar till träsket i Riddersvik. Där kan barnen håva och använda lupp. Det är väldigt spännande när vi också tillslut hittar grodyngel...

Våra dagar tillsammans fylls även med kreativa fria lekar, kloka funderingar och många olika motoriska utmaningar.

ÄVENTYRARE

Med Veda och Barke i naturen börjar vi ett nytt läsår för Äventyrarna med att berätta för varandra om sommarens upplevelser. Syftet är att stärka **identitet, språk och kommunikation** samt **socialt samspel**.

Naturvetenskaps undervisningen börjar med att vi undersöker vad som förändras i naturen på hösten? Varför ändrar löven färg? Var tar fåglarna vägen?

På vår jordglob tittar vi vart flyttfåglarna tar vägen, dom flyger långt!! Men några fåglar stannar kvar i Sverige. Vi tar reda på vilka djur och insekter som lägger sig för att sova under vintern och vilka djur som är vakna, de vakna djuren samlar på sig maten för att övervintra.

Under hösten plockar vi både äpplen och nypon som vi använder till att koka nyponsoppa, torka äpplen och göra äppelpaj. Äppelchips är väldigt uppskattade. Vi använder **matematiska begrepp** när vi mäter och väger ingredienserna.

Våra undervisningstillfällen har vi haft i stora skogen, men även vid vattnet. På båda ställena undervisar vi om **Allemansrätten**. Vi tar reda på vad vi redan kan och sen går vidare i nya utmaningar. Vid vattnet jobbar vi mycket kring kretsloppet och hur vi tar hand om vårt vatten bl.a. med hjälp av **Grön flagg**.

Under hösten påbörjar vi också vårt arbete med **–Hitta Vilse-** (civilförsvarets utbildning).

Där blandas teori (lyssnar på sagan om Vilse, samtalar kring planschen, jobbar med våra Hitta Vilse böcker) med praktiska övningar på ett lekfullt sätt. I skogen samarbetar och hjälper barnen varandra

att plocka pinnar och material för att bygga koja och staket. De får kunskap/verktyg i hur de skulle göra vid ett eventuellt vilse-kommande, t.ex. hur de behåller värme, lugnet och underlättar sökandet.

Under året **skapar** barnen med återvinningsmaterial (**återbruk**) som toarullar, kapsyler, snäckor, korkar o.s.v. De plockar olika naturmaterial i skogen och på gården för att göra tavlor och dekorationer. De utvecklar sin **fantasi, kreativitet och samarbetsförmåga** när de skapar tillsammans. När vi skapar följer vi både årstider och traditioner (Halloween, Jul, Påsk osv)

Skolförberedelse. Äventyrarna får olika uppgifter i **matematik och skriftspråk**... att reflektera och prova olika lösningar. Finna fel när de jämför två bilder med varandra och hittar skillnaderna. Barnen utvecklar sin matematiska förmåga att se likheter och skillnader.

I skriftövningar får de utveckla och förfina sin handmotorik genom att följa mönster som underlättar skrivutvecklingen och formande av siffror och bokstäver.

Vi lär oss om siffror och räknetal, sorterar saker i olika kategorier, geometriska former och färger. Hur använder man ett timglas? Hur lång tid ta för sanden att rinna och vad hinner vi göra på den tiden?

Som hjälpmedel i undervisningen använder vi Ipads (**digitalt/teknik**) på olika sätt, t.ex. söker Äventyrarna information om **naturkunskap** och får själva ta bilder till dokumentationen. Barnen använder Quiver, en app där man kan färglägga bilder, göra de rörliga och sen spela in resultatet.

Årstiderna ändras och vintern kommer med andra förutsättningar. Vi kan ha **vinteraktiviteter** och använda snön att skapa med. Vi åker pulka och madrasser i backen. Vi gör **experiment** med vatten i kylan. Det blir lyktor av is och isdekorationer som vi ställer på gården och hänger i trädet. Äventyrarna använder luppur och förstoringsglas till att se snöflingor och olika fantastiska mönster som kylan skapar. I skogen och på vägen dit arbetar vi med spår i snön och lär oss om livet i skogen och i vattnet på vinter.

Vinter övergår till vår och vi börjar studera knoppar och följa djuren och naturens uppvaknande. Vi letar efter vårtecken i skogen, i närområdet och vid vattnet Det är spännande och lärorikt att varje dag hitta något nytt i naturen.

Vilse utbildningen fortsätter och vi jobbar färdigt i Vilse-böckerna.

Under våren förbereder sig Äventyrarna för kniv-skolan. Innan lunchen i skogen får de skala varsin morot med potatisskalare, **motorik**. Och sedan har vi en kniv-skola i säkerhet med knivar. Barnen får tälja pinnar i olika storlekar.

Under året har vi fokuserat på våra olika känslor som vi har i vår kropp. Vi samtalar och lyssnar på varandra. Vi använder Veda & Barke för att beskriva olika situationer.

Vi leker gemensamma lekar både i Äventyrgruppen och tillsammans med de andra barnen.

Förskolans rabatt på gården kan vi plantera, vårda och sedan skörda. Äventyrarna planterar sättpotatis i potatishinkar och potatis som vi hade i köket i vår rabatt, **naturkunskap, Grön flagg**. Vi diskuterade vad som behövs för att lyckas med en bra skörd.

Barnen vattnar och ser efter plantorna som blir större och större.

Vår blir sommar och Äventyrsåret är snart slut. Alla barnen är förväntansfulla att börja skolan. De berättar om sina skolbesök, vilka barn och pedagoger de har träffat och vi tittar på bilderna. Alla skolor ser olika ut. Allt kommer att bli annorlunda med nu är de redo...

SKRIDSKOSKOLA

Det är 9st förväntansfulla skridskobarn som promenerar till bussen för att åka till ishallen i Grimsta, 6st Äventyrare och 3st Utforskare. Det är ett stort äventyr för alla!

Vårt största mål med undervisningen är att barnen skall känna sig trygga i aktiviteten och att de skall utvecklas och hitta sin åk glädje.

På isen har vi regler som är viktiga att följa för allas säkerhet. Vi går igenom dem vid flera tillfällen. Vi börjar först med att åka fritt och barnen får träna på att hitta sin egen balans. De tränar på att ramlas och att resa sig och barnen växer i sitt lärande, gång efter gång.

Gruppen är väldigt positiv, de har en stark vilja och kämpar glöd.

Vi samlas på isen och gör olika rörelseövningar. Vi åker som köttbullar, flygplan och spagetti. Att stanna är viktigt så det tränar vi mycket på, vi tar hjälp av ärtpåsar som de kastar och då övar de samtidigt på många olika motoriska moment! Slalom, åka bubblor och åka baklänges är några övningar i en populär hinderbana.

Vi har åkt mellan v45-v9. På avslutningen så delas det ut diplom till alla duktiga åkare. Vi applåderar åt varandra och klappar oss själva på axeln! Bra kämpat...

SKIDSKOLA

Efter jul så låg snön vit och vi startade skidskola för våra äldsta barn. Vi spände på oss skidorna och skred iväg från förskolans gård. Barnen åkte i spåret efter en av oss pedagoger, som åkte först. Spåret ledde oss till den stora fotbollsplanen som låg helt orörd med snö. När vi kom fram ville barnen till den lilla backen. De ville klättra upp för att sen åka utför.

Vårt mål är att alla barnen skall hitta åk glädjen, så vi började med det de önskade och undervisade samtidigt i tekniken:

"Böj på benen, titta rakt fram, ut med rumpan, händerna på knäna och iväg"

Åk glädjen var stor och även kämpar glöden. Många gånger tog de sig upp för backen, sen nerför, ramlade och upp igen!

Vi samlas i en ring och lär oss trampa solar, små steg runt i en cirkel. Vi ramlar och tränar på att resa oss upp,

"Skidorna upp i luften, som en skalbagge på rygg, för att sen trassla sig upp"

På den stora fotbollsplanen gör vi ett långt spår runt hela planen där alla åker efter sin egen förmåga. Vi hinner med några tillfällen på skidor innan snön sen tinar ifrån oss.

Under vecka 9 arrangerar vi ett eget Vasalopp...

Vi har berättat historien om Gustav Vasa och hur det första vasaloppet gick till. Alla deltagarna var så peppade och loppet gick fantastiska bra.